

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemani velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr
V administraciji prejemani velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6. poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 138.

7 Ljubljani, v soboto 20. junija 1891.

Letnik XIX.

Slavnost sv. Alojzija.

Tristoletni spomin blažene smrti sv. Alojzija slovesno obhaja jutri katoliška cerkev. Praznik ta velja velikemu možu, mladeniču-angelju, v katerem zremo nekako uresničen idejal krščanske vere, nade in ljubezni; ta slovesnost je primerna zlasti dandanes, ko se krščanski idejali ometavajo z blatom materijalizma, ko se krščanski svet — o sramota — sramuje večno mladih načel krščanskih. Dvigniti se hoče svet nad ta absolutno-dovršena in popolna načela, napredovati hoče v neskončni smeri omejeni duh človeški in res napreduje v grudo, v prah, v — nič!

Zakopal je brezbožni svet idejale krščanstva, ki sedanje britko življenje družijo z večnim življenjem v harmonično sklad, in široko, brezdanje brezduo zija med njima po modernih nazorih; po nepristopni luči hrepeneči zabredli so ljudje odločivši se od pozitivnih načel krščanskih, v temotno noč!

In tēma vlada v dobi razsvitljeni, noč v temeljnih, kardinalnih vprašanjih, katerim se ne more odtegniti duh človekov, ki mu pa brez krščanstva ostanejo vsikdar nerešena uganjka; zato ostane duh človekov nenasičen, zato je — nesrečen!

In v ta duševni propad, v to črno noč strmoglavi se i krščanska mladina, ker ji v brezverskih šolah med vero in med vednostjo umetno slikajo nasprotje, katerega v resnici biti ne more, ker ste vera in vednost obe hčerki večne Modrosti in Ljubezni.

In tako se vzgaja mladi rod, kateremu nedostaje duševnih in fizičnih sil, da bi stal na svojem mestu in kljuboval viharjem, ko vstopi v — življenje. Tako se vzgaja rod blaziranih ljudi, katerih mišljenje in čutenje prav dobro pojasnjuje sedemnajstletni dečak Alfred de Musset, veleč: „Celo svoje življenje prodal bi za par „sousov“, ko bi le umreti ne pomenilo žrtvovati življenje. Prava slast bi mi

bila, ko bi mogel ostanke iskrenih, resnih in dostojnih mislij vtopiti v kozarec čaja ali piva.“

Ako hočemo, da ne propade človeštvo, treba zlasti mladini krščanskih idejalov, za katere se bo vnela v versko-nravni vzgoji; treba ji je vzgoje, kakoršno je vžival plemeniti Alojzij iz rodu Gonzagov.

In v tem je skrit važen pomen letošnjih Alojzijeve slovesnosti. — Hvala Bogu, da uprav te slovesnosti, vršeč se tako sijajno v Slovincih, vzlasti med nežno našo mladino, pričajo, da se naš narod še ni izneveril krščanskim idejalom, in da te idejale stavi tudi svoji nadobudni mladini v spodbudo, v posnemo, vedoč, da namen vsej vzgoji je krepostno s svitom vere in vednosti prešinjeno življenje!

Pohvaliti nam je ob tej priliki naše svetno šolsko oblastvo, ki je naklonjeno in prijazno pospeševalo razvoj teh slavnosti, pozdraviti nam je z zadovoljnostjo in radostjo mnogoštevilne učitelje slovenske mladine, ki po sporočilih soditi, po raznih krajih skupno s kateheti slovesno obhajajo s svojo mladino prelepo Alojzijevo slavnost.

Cerkev in šola ste vsaj za trenutek zopet združeni; dal Bog, da bi i ta žarek iz nebeških višav pripomogel svetu do luči, v kateri bi spoznal, da katoliška cerkev z zahtevo versko-nravne vzgoje v verski šoli želi le trdnega temelja za blagor človeške družbe, za srečo posameznih ljudi, združenih v družini, cerkvi in državi!

Državni zbor.

Z Dunaja, 19. junija.

Razmere v Istri.

Poslanec Spinčič je danes s svojimi tovariši poslaniški zbornici izročil dve interpelaciji, ki živo

opisujete žalostno in neznosno stanje Hrvatov v Istri, zlasti v poreškem okraju, kjer posluje znani namestniški svetnik Ellushegg. Jedna opisuje nepostavno ravnanje pri volitvah v Istri, zlasti v poreškem okraju, in živahno sodelovanje uradnikov; jedna pa dejanja, ki se sedaj vršé, in katera pričajo, da Hrvatje, posebno duhovniki ravno istega okraja, ne vživajo več niti osobne svobode. Interpelaciji sami pošljem s stenografičnim zapisnikom današnje seje.

Budgetna razprava.

(Četrty dan.)

Izmed vseh dosedanjih govornikov govoril je danes z najživahnejšo pohvalo zastopnik nemških konservativcev, dr. Ebenhoch. V imenu svojih tovarišev izpraševal je levičarjem vest in jim našteval grehe, s katerimi so se pregrešili zoper nemške konservativce, kakor tudi zoper druge narode. Omenjal je psovk, s katerimi so skozi deset let napadali poljske poslance, katere sedaj tako ljubeznjivo vabijo v svoj tabor; pojasnoval je versko šolo v pretekli zborovalni dobi in iz zapisnika bivšega eksekutivnega odseka dokazoval, da besede Jaworskega gledé verske šole nimajo pomena, katerega so jim podtikali liberalni listi, kakor da bi bili namreč Poljaki nasprotniki verske šole, ampak da šolske zadeve po njihovem mnenju ne spadajo v državni zbor, marveč pred deželne zборе, ki naj jih rešujejo v smislu domačih deželnih razmer. Konečno je z veliko gorečnostjo zagovarjal krščanska načela, ki morajo prešinjati postavodajalstvo, če hoče država varovati in zagotoviti svoj obstanek. Poljaki so bili jako zadovoljni, da je Ebenhoch na tako lep način opral Jaworskega, drugi slovanski poslanci pa so mu ploskali, ker je poudarjal, da se nemški konservativci ne laskajo samo jednemu narodu, ampak da jih jednaka ljubezen navdaja do vseh. Liberalci so večkrat godrnjali, zlasti ko je poudarjal, da moč katoliške stranke je v križu, moč nasprotnikov pa v keli. Ker so se pri omenitvi križa nekateri kroho-

LISTEK.

Nedeljske misli.

XXXII.

Gospod vrednik, če nas ne goljufajo vsa „kri-tična“ znamenja „v nas“ ali „pri nas“ in okoli nas, živimo v istini v „napredni“ ali vsaj v napredujoči dobi.

V nekdanjem „nazadnjaškem“ času je bilo namreč dovolj, če se je zval kdo po pravici ali po krivici „domoljub“; kajti tedaj so bili „rodoljubi“ še redki in v imaginerni visočini in dandanes diši naslov „domoljub“ že po Efijskemu „parfumu“ in samo „rodoljub“ veljal bode v bodoče na borzi, kjer se ponuja in kupuje, in včasih tudi — plačuje pravo rodoljubje.

Kaj bi rekel nekdanji Mucij Scevola, ki si je sežgal desnico na ognju, da je pokazal, koliko žrtvuje prostovoljno za domovino, ko bi čul dandanes od naših „rodoljubov“, da ni dovolj, da se utakne roka v ogenj za domovja čast, temveč da o domoljubji odločuje še mnogo družih stvari, postavimo, da mora današnji pravi domoljub imeti vsaj nekaj radikalnih mandatov v roki, nekaj „naprednih“ govorov za seboj in nekaj nejasnih pojmov in zračnih idealov nad seboj, predno se sme imenovati po

pravici „pater patriae“, „vir militans pro ara et focus“. In ako po naključju, po nesreči ali po duševnem ubožtvu pomanjkuje komu vseh teh slavnih lastnostij, zadostuje tudi, če more imenovati „vsaj jednega“, če tudi samo „domoljubnega“ deda svojega, na katerega časteh zajaše potem lahko pri vsaki priliki političnega, ako tudi še tako šepastega rozinanteja.

Tudi takih mož se najde torej nekaj „v nas“ in osobito taki nosijo najraje z „žulavimi“ rokami kamenje — saj za fino narodno delo ne pristuje vsaka dlan — pesek iz vseh svetovnih strani, da sezidajo po umetnem kroju slovensko Tarpajiško skalo, raz katero nameravajo vreči vse dosedanje „domoljube“ v brezno, kjer je jok in stok — in pa zasmehovanje — vsega, kar noče umeti, da „domoljubje“ in „rodoljubje“ nista sinonima.

In ko se dovrši ali pa posreči ta zanimiva in pričakovana metamorfoza v Slovincih, ko se bode odstranil sedanji omikani „črni stan“ od javnega dela, kako prijetno bode tedaj v Sloveniji! Radikalni pohajkovalci bodo prodajali javno na trgu po grošu ali pa še ceneje javne časti, javne posle, slavna imena, slavne naslove, saj ne bode tedaj nikogar več, ki bi vrgel v potrebi železno „cokljo“ pod gromeči in terorizujoči javni voz, in kdor bo umel najbolje ta svoj posel, — bode prvi konzul, tribun in

morda celo diktator, saj tudi v radikalizmu, in ne samo, kakor se trdi, pri nas nazadnjakih, tiči nekaj egoizma, nekaj osobne slavo-hlepnosti, ali kali?

In kdo vé, če se bode tedaj tudi novo iznašlo rodoljubje podražilo? Ko bodeta vladal le jeden pastir in le jedna stranka pri nas, kdo nam garantuje, da se obesijo tudi rodoljubne časti višje, kakor dandanes?

Sedaj podaje že neslaven mandat slavno „rodoljubno“ ime in pa strah „črne barve“, in sicer samo zaradi tega, ker je črna. In kakovo delo, trud, učenost in šolanje za ime narodnega prvaka se bode zahtevalo tedaj, kajti prvaki hočejo in bodo hoteli biti vsi brez izjeme iz šole, prave šole, in omike je pa tako malo.

Doslej je bila pri nas navada, da se je vsak, kateremu se je „zvrnil“ življenja voz iz navadnega tira, posvetil „javnemu“ delu in je gonil golorok in z zavihanimi rokavi „narodno kolo“, ker je vedel, da ono pri nas še ni utrjeno v višjih etičnih in nepremakljivih zakonih in da je javen voz pri nas vsakemu na razpolaganje.

Zato naroden voz že zaradi premnogo voznikov z bičem in s kolcem v roki ne more iz za-voženega tira in omahuje na desno in levo.

Samo zaradi tega je tudi, in sicer samo pri nas, mogoče, da nismo še izvlekli narodnosti iz

tali, zaklical je govornik: „Pač daleč je že prišlo v našem parlamentu, da se poslanci križu posmehujejo!“ To je osupnilo nasprotnike, ki so se začeli izgovarjati, da se niso smejali križu, ampak keli! Izvrsten govor, ki zopet priča, da se more desnica meriti z levico, je vreden, da ga objavite, zato Vam ga pošljem jutri po stenografičnem zapisniku.

Koroški poslanec Steinwender, eden vodij nemške nacionalne stranke, je naznanjal, da bo njegova stranka podpirala vlado, ker se ji zdi, da je njeno sedanje stališče najprimernejše za državo, v kateri živi več narodov. Poudarjal je pa tudi, da se s tem on in njegova stranka ne odpovedo svojemu programu, po katerem zahtevajo nemški državni jezik in izločitev Galicije in Dalmacije iz naše državne polovice, in da bodo o svojem času po preteku 5 let na dan stopili s svojimi predlogi.

Za njim je prvokrat poprijel besedo na novo izvoljeni poslanec Fournier, ki je sicer potomec francoske rodovine, pa je zagovarjal strogo nemško stališče, češ, da so Nemci ustvarili Avstrijo, da so ji Nemci dali vladarje in da jo Nemci skupaj držé. Eoenhochu je očital, da ni govoril iz prepričanja in da mnogi na njegovi strani morda še živijo čutijo moč in blaženost sv. vere, kakor ljudje, ki imajo to najsvetejšo zadevo pri vsaki priliki na jeziku.

Četrty govornik je bil danes dalmatinski poslanec Perič, ki je lani govoril hrvatski, letos nemški. Poudarjal je, da se on in njegovi tovariši strinjajo z Grégrjem in Šukljejem gledé narodne ravnopravnosti, z Lienbacherjem in Ebenhochom pa gledé versko-nravne odgoje, ki je za vse čase in vse narode edino prava podlaga večnega in časnega blagostanja. Potem je razpravljajal razmere v Dalmaciji in prav živo opisaval prizadevanje irredente, ki hoče poleg Tirolske in Istre tudi Dalmacijo prisvojiti Italiji. Našteval je zahteve dalmatinskih Hrvatov, katere naj jim vlada spolni; med njimi je omenjal tudi slovanske liturgije, kakor da bi bila to reč, katero ima dovoljevati ali odrekati državni zbor.

Rusinski poslanec Romančuk je razpravljajal razmere Rusinov v Galiciji. Za njim pride na vrsto še Kaizl in Wurmbbrand pa Salvadori in Dipauli. Jutri govorita mladočeški poslanec Kramaf pa poljski zastopnik Madejski, potem bo splošnja razprava sklenjena in govorita še glavna govornika (najbrže Plener in Herold) pa poročevalec doktor Bilinski.

Govor drž. poslanca g. Šukljeja

v državnem zboru dné 16. junija 1891.

(Dalje.)

Da se dobé potrebna sredstva finančni upravi in narodnemu zastopstvu, ni preostajalo družega, da jako povikša indirektné davke. Večjim troškom se ni bilo moč izogniti in vsakdo vé iz lahko umljivih uzrokov, da se direktni davki neso mogli vedno povišavati. Preostajalo torej ni družega, nego da se obdačijo predmeti, katerih se jako veliko porabi. Gosp. Menger je ugovarjal temu in onemu in mnogo

samih osebnih tečajev, da se vrti naša idejalnost po samih obžalovanja vrednih osebnih nazorih, da so nam posamezne osebe vse, in narodnost prava komedija, a ne ultima ratio rerum.

„Ophelija, Ophelija, pojdi v samostan!“

Sviftijanec.

Don Calderonov „Stanovitni kraljevič“ na alojzijeviškem odru v Ljubljani. *)

Zakaj vpliva prav za prav zaloigra tako silno na človeško srce? S tem vprašanjem so se že mnogo trudili bistroumni učenjaki. Dasiravno niso vsi jedini, večina vendar misli, da ona zavest, ki nastane vsled tega, ker se mora glavni junak radi nekaterih, v njegovem značaju utemeljenih prestopkov zoper pravni zakon podvreči višji moči in radi njih tudi dati življenje. Prav ta zavest, so menili, in misel na mogočnost višjega bitja in nestalnost človeško dela oni silni učinek na poslušalce. Dokler junak še ni prost, dokler še ni očiščen le-teh prestopkov, bojimo se zanj; ko se pa s smrtjo opere, potem je edino sočutje ž njim, kar še polni naša srca. — A ozirom se sedaj na alojzijeviško igro, na „Stanovitnega kraljeviča“. Tu iščemo zaman podobnih prestopkov, t. j. tragične krivde, — ali kakor naj že to nazivljemo; — don Fernando se prav nič ni pregrešil zoper

grajal, kar se meni ni zdelo opravičeno. Rekel je, da se je davek od žganja prehitro povekšal. Gospóda moja, drugače ni šlo, narediti se je moral silen skok, ki znaša zares 600%. Brez tega bi še danes imeli primanjkljaj. Kdor hoče doseči namen, ne sme se bati sredstev.

Kar se tiče sladorja, postavil se je dr. Menger zopet na stališče, da bi bilo bolje, ko bi se bil drugače vravnal sladorni davek. Usojam si v tem oziru na to opozoriti, da so baš producenti želeli sistem, kateri se bode opiral na davek od izdelka. Ker je bil potreben večji dohodek od sladorja, da se pokrijejo potrebščine, vprašati moram, ali se je moglo pričakovati pri tem davku, o katerem se moramo sporazumeti z Ogersko, da bodo Ogri pritrčili povišanju na podlagi povšaliranega snovnega davka? Družega pota dobiti ni bilo mogoče.

Ker se je opozarjalo na budget o tabaku, hočem se na to omejiti, da sem slučajno jaz specialni poročevalec o budgetu in bodem torej o svojem času pri budgetu imel še priložnost obširneje govoriti o nazorih gospóda poslanca dr. Mengerja. Ni prav, če se pri tabaku računna s številko čistega dohodka. Treba se je ozirati na druge stvari. Rad priznavam, da se ni dosegel popoln efekt. Zaradi tega se pa še ne more reči, da je bilo postopanje tako popolno napačno, kakor se je zljubilo trditi mojemu predgovorniku dr. Mengerju.

Ker so najširji sloji prebivalstva že tako močno obloženi z davki, se ne sme popustiti misel na reformo direktnih davkov. Reforma se bode morala tako izvršiti, da se doseže enakomerneje in pravičnejše obremenjenje. Malim davkoplačevalcem mora se davek ponižati, zato pa pritegniti večje davčne sile, katerim se je sedaj v primeri z plačilno zmožnostjo preveč prizanašavalo. Tudi na to obdačenje opozarja se v Najvišjem prestolnem govoru. V tem oziru dal je v budgetnem in davčnem odseku vladni zastopnik pozitivne obljube. Budgetni odsek izrekel je svoje mnenje o tem tudi v resolucijah, in mi pričakujemo, da se dotične predloge v kratkem predložé. V odprta vrata se nečem zaleteti in zatorej o tem ne govorim. Le toliko naj označim svoje stališče, da si pravične in umestne davčne reforme drugače misliti ne morem, kakor da se ozira na načelo progresije in obdačenja dohodkov.

Temu popolnoma pritrjujem, kar je poslanec dr. Menger rekel o konverzijah. Jaz tudi mislim, da bode državi treba izkoristiti sedanje nizke obresti, da kakor delajo zasebniki, dežele in občine pa tudi različne države, sedanje visoko obrestljive zadolžnice premeni v nove z nižjimi obrestmi.

Visoka finančna uprava bode pa imela rešiti še drugo nalogo. Država nema le naloga jemati od posamičnih gospodarstev, kar potrebuje, temveč njena dolžnost je tudi, da oživlja in pospešuje gospodarsko življenje. Država ne sme biti mož z zaprtimi žepi, in finančni minister — dasi nikdo ne zahteva od njega, da naj ravna po svetopisemskem izreku „Dajati je bolje nego jemati“ — ne more prezirati resnice, da narodno gospodarstvo potrebuje

pravni zakon. Da priznamo! Njegova smrt tudi nima namena, da bi ga očistila, da bi ga potem zrl kot popolnega junaka v navadnem smislu, ne, s smrtjo se on vsekako očisti, pa očisti za blaženost, reči smemo za — nebeško slavo. In prav to je, s čemur „Stanovitni kraljevič“ tako silno imponuje. Ves navdušen pravi Immermann o „Stanovitnem kraljeviču“: „Pokazati, kako se očiščuje popoln junak v najpopolnejšega, posrečilo se je pesniku, in ne pred Calderonom, ne za njim se ne dá nijeden umotvor v tem pogledu s „Stanovitnim kraljevičem primerjati.“

Ta glavna ideja je tudi odločilna gledé na izpeljavo vsega dela. „Der Tod hat eine reinigende Kraft,“ poje Schiller in to velja v popolni meri za moderne drame. A don Fernando smrt sama še ne more očistiti za večno blaženost: treba, da tudi trpi, trpi duševno in — telesno. In kako izborno nam predočuje to veliki pesnik Calderon! Poročilo, da je Fernando vjet, gane brata Edvarda tako, da umrje. In Fernando se čuti — sokrivca smrti njegove! — Naslednik Edvardov — kralj Alfonzo — hoče izročiti Cento feškemu kralju za vjetega brata; a Fernando tega ne sprejme, raje postane — on — krščanski princ — sužnik mohamedanskemu vladarju! Kako srčno želi pomagati drugim sužnjikom, a niti sebi ne more! Vse to pa ni značilno le za brezmejno trpljenje kraljevičevo, ono kaže nam tudi v vzvišeno

državnih izdatkov, to je investicij, da davkoplačevalci postanejo zmožni toliko plačati, kolikor država od njih potrebuje in da se ta njih zmožnost vedno veča.

V budgetnem odseku našteval sem celo vrsto željá svoje ožje domovine. Priporočam jih blagonaklonjenosti visoke vlade, posebno njega ekselenci finančnemu ministru, kolikor se pa tičejo železničnih vprašanj, pa tudi naklonjenosti njega ekselence gospóda trgovinskega ministra. Želel bi, da bi vlada zlasti kaj storila, da prisili južnoželezniško družbo tako vravnati svoje tarife, da ne bo razlike mej nizkimi tarifami državnih železnic in visokimi tarifami južnoželezniške družbe in da se opomore onim neugodnostim, ki nas jako tlačijo.

II.

In sedaj, gospóda moja, prehajam k drugemu glavnemu delu, k politični bilanci. Razumljivo je, da bodem primoran baviti se z jednim ali drugim predgovornikom. Obžalujem, da ne morem tega storiti pri onem govorniku, s katerim bi se najrajši bavil zaradi njegove sijajne zgovornosti; jaz mislim poslanca rovdniških občin, ki je otvoril letošnjo debato z velikim govorom, v katerem je razvijal svoj program. Govoru se je odsvitala znamenita individualnost tega govornika. Prejšnja leta sem imel marsikak spor s tem poslancem in tudi letos nimam osebnega povoda se izogibati boju ž njim, tembolj, ker sem preverjen, da se bode vselej izvel „aux armes courtoises“. Ali neki notranji uzrok je, gospóda moja, ki me sili k zdržljivosti. Govoril je mnogo stvari, ki so nam bile jako simpatične. Druge točke so pa, v katerih se ž njim ne vjemamo, temveč moramo naglašati, da smo zlasti gledé na metodo, gledé na taktiko, drugih mislij, nego on.

Pretresovanje dovelo bi do polemike, in, gospóda moja, jaz mislim, da imam dovolj uzroka, da se izognem tej polemiki, ne da bi zatajil prepričanje svoje. Izid volitev na Češkem je bil tak, da so Mladočehi zares pravi zastopniki naroda češkega v češki kraljevini, to je naroda, s katerim nas veže kri (Dobro! in rokopleskanje mej Mladočehi) in vzajemnost političnih in narodnih interesov. In zato mislim, da gospóda poslanec Grégr mi ne bode zameril, če pozdravljajoč povestim orožje ter se izognem boju, polemiki.

Pokazalo se bode iz daljnih razpravljanj, v koliko se vjemamo, v koliko pa ne.

Najprej moram to-le naglašati: Glavna misel, na katero se opira ves prestolni govor, je povsem prava, kakor se kaže.

Temeljna misel je, da se v Avstriji narodnemu nasprotju mora vzeti rezkost in ostrost. In, gospóda, kdo izmej nas je tako slep, da bi ne videl, da v veku, v katerem prevladuje narodna ideja, se mora država, ki je sestavljena iz tako različnih narodnostij, omajati v temeljih svojih, če se ne posreči posamičnih delov, posamičnih narodnih skupin združiti v notranjem soglasju? In, gospóda

(Dalje v prilogi.)

lepi luči njegove blage lastnosti. Le-te se vrh tega še posebno pokažejo v razmerji, koje je med njim in Mulejem, poveljnikom feškega kralja. — Fernando ga je prvi dan v boju vjel, pa mu iz velikodušnosti podaril življenje. V huđ boj sam s seboj pride Muley, ko je Fernando vjet. Li naj reši svojega rešitelja, ali naj dela za svojega kralja, ki mu je bil takisto velik dobrotnik. Fernando ga oprosti vseh dolžnosti do sebe — res nesebično prijateljstvo, pa tudi polna vdanost v božjo voljo! — a Muley bojuje še vedno sam s sabo huđ boj!

Izražati silni duševni napor in kazati telesno onemoglost kraljevičevo ni lahko tudi izurjenemu igralcu ne, a z vso pohvalo moramo omenjati, da je predstavljalec glavnega junaka, bogoslovec g. M. Opeka, v občno zadovoljnost izvršil svojo nalogo. S kolikim sočutjem je začul poročilo o smrti brata Edvarda! A priznati moramo, da mu je je brat Henrik (bogoslovec g. Iv. Štrukelj) tudi prinesel s prav čutečim srecem, kakor je on sploh dobro pogodil ulogo ne tako hrabrega, a za vse veliko in slavno dovetnega brata Fernandovega. — Ugsjalo nam je tudi predstavljanje prej omenjenega konflikta, ki ga bojujejo Muley (bogoslovec g. Ig. Nađrah); z ne-navadno resignacijo je Fernando odbijal vsak napor Mulejev, ki se je pošteno trudil in tudi v resnici kazal, da mu je hvaležnost sveta stvar. V njem nam sploh pesnik kaže, da so tudi med Mavri lepi

*) Zaradi obilice gradiva zakasnelo. Op. ured.

moja, tudi narodi za to niso slepi. Trditi morem, da so že trudni vednega prepira, in želé, da se poravnajo in odpravijo narodna nasprotja.

Sevéda, tega velikega gibanja ne smemo tako razumeti, kakor se je že zgodilo, — ne v današnji debati, a zgodilo se je, — da se je stvar tako mislila, da se moramo popolnoma odreči političnemu razgovorjanju, da mora nastati nekaka politična tihota. Vsak parlament, ki bi se udal v tako „capitis diminutio“, bi zgrešil svoj smoter, odrekel bi se svojim najvišjim in najvažnejšim poslom, postal bi nevreden svoje eksistence. (Prav res!) Gospóda moja! Stvar je taka v državnem življenju, kakor v človeškem organizmu; analogija je dovoljena.

Kakor pri človeškem organizmu nekateri fiziologi živčevje ločijo v animalno in vegetativno, tako sta tudi v državnem telesu dve stvari, na katere se opira vse delovanje. Gospodarska vprašanja na jedni strani; politična v najširšem pomenu, ustavna, verska, narodna na drugi strani.

Kdor bi hotel jedno ali drugo ustaviti, hoče ustaviti to, kar po prirodnih zakonih mora biti v vednem teku in gibanju, zagreša se proti organičnemu zakonu. (Dobro! na desnici.) In, gospóda moja, noben parlament na svetu v kaj takega ne bi privolil.

To se more zahtevati od kakega zbora veljakov, katerega je izbrala vlada; ali parlament, katerega so svobodno izvolili narodi, se ne bode zadovoljil s skromno vlogo „trgovskih zbornic“, vsak čas bode moral poseči v politični razgovor.

Gospod ministerski predsednik je res opetovalno v adresnem odseku, še z večjo odločnostjo pa v budgetnem odseku pojasnil svoje stališče, rekši: „Tukaj ne gre, da bi se morali odreči političnim težnjam, temveč gre le za premirje.“ Gosp. ministerski predsednik je bil celó tako dober, da je to premirje jako ozko omejil, in sicer le na tako dolgo, da se spravi budget pod streho. Jaz bi pa s svojega stališča na nekaj družega opozoril, na staro vojaško pravilo, da se pri sklepanju vsakega premirja mora ozirati na pozicije, v katerih je kaka vojujoča se stranka v momentu, ko se sklene premirje. Poglejte si pozicijo, v kateri je nasprotna stran, ko se sklepa premirje. Njen položaj je jako ugoden. Dvanajst let toliko napadane Taaffejeve sisteme ni prav nič omajalo ugodne pozicije zedinjene levice. Sedaj se pa vpraša: Kaka je pa naša pozicija? Usojam si jo v velikih potezah naslikati s stališča naroda slovenskega. Prizadeval si bodem, navajati le stvari, katere morem dokazati.

Gospóda moja! Ustava nas proglašá za jednako-pravne, in v Najvišjem prestolnem govoru, ki gotovo ni plod trenutne vprizoritve, temveč izvira iz zrelega in skrbnega državniškega preudarjanja in pretehtovanja, je tudi odstavek govoreč o ustavno zagotovljeni narodni jednakopravnosti. Tako pustava, tako cesarski nagovor! Kako je pa z našimi faktičnimi razmerami? Gospóda moja! Usojam si pred vsem na to opozarjati, da mi Slovenci, ne da bi hoteli

komu drugemu škodovati, se v vprašanju jednako-pravnosti ne spuščamo tako daleč, da bi zahtevali notranji uradni jezik, temveč zadovoljili bi se, če bi se le s slovenskimi strankami na Slovenskem v materinščini občevalo. (Dobro! na desnici.) To so vse naše zahteve v tem oziru. In ako je v praksi?

Usojal sem se v budgetnem odseku omeniti, da so razven državnih osnovnih zakonov se izdale naredbe, ki vrejujejo v našem nadsodiškem okolišju občevanje s slovenskimi strankami. Opozoril sem na to, da se zlasti pod sedanjim gospodom pravosodnim ministrom ravno te naredbe na Slovenskem, izvzemši Kranjsko, vedno bolj pozablja. (Tako je! na desnici.) Gospod pravosodni minister je bil tako dober, da me je povabil, naj specialne slučaje naznanim in obljubil odpomóci. Če tudi je bil odgovor prijazen, ali vendar je imel nekaj čudnega na sebi. Iz njega bi se dalo posneti, da minister ne vé, da to niso izjeme, temveč se praviloma na Slovenskem, izvzemši Kranjsko, dan na dan s slovenskimi strankami uraduje v nemščini in italijanščini. (Čujte! Čujte! na desnici. — Poslanec Spincić: Pri nas v italijanščini!)

Še nekaj. Z veseljem sem vzel na znanje besede njega ekscelence, da se bode strogo gledalo na jezikovno sposobnost prošnikov za razpisana mesta.

Priznavam, da so semtertje težave. Opomnil bi pa, da so se zadnji čas pripetili bili slučaji, ki prav ne odgovarjajo tem intencijam. Navedem le jeden slučaj. V sodnem okraju v Istri, katerega velika večina je hrvatska (poslanec Spincić: 24.000 Hrvatov!) — razmerje je 1:12 (poslanec Spincić: 2:24) — se je nedavno imenoval okrajni sodnik, ki ne zna nobenega slovanskega jezika (Živahni klici na desnici: Čujte! Čujte! Škandal!) ali vsaj zadosti ne. In tukaj se še vlada na to ne more sklicevati, da ni bilo sposobnih prošnikov. Prosil je jeden, ki zna nemški in italijanski, pa tudi dobro hrvaški in slovenski. (Čujte! Čujte! na desnici.)

Gospóda moja! Take stvari gotovo niso glavne in državne akcije, ali pomisliti pa le morate, da ni nič bolj pripravnega, da se pri prebivalstvu omaje vera v dobro in pošteno voljo vlade, kakor take na videz neznatne prikazni. (Prav res! na desnici.)

In kako je s politično upravo, gospóda moja? O Koroški niti ne govorim, hočem jo pustiti na strani, saj že vémo, kako je ondu. Pa poglejmo na Primorsko. Tu vidim znamenito prikazen. Dokler je zastop kake občine bil italijansk, se je ž njo dopisovalo v italijanščini. Proti temu nimamo ničesa, saj je bila italijanščina jezik stranke. Dokler je zastop italijansk, je v redu, da se mu v italijanščini dopisuje. Zadnji čas se je pa večkrat prigodilo, da so v občinskem zastopu večino dobili Slovenci ali Hrvatje in sedaj je postal uradni jezik občine hrvašk ali pa slovensk. Italijanski dopisi so res naenkrat prenehali, ali jeli so prihajati nemški. (Klici na desnici: Čujte! Čujte!)

Potem imam omeniti še drugo vprašanje, ki

ima tudi politično stran in se tiče poglavja javne varnosti.

Ni bilo treba se nam pečati z istrijansko volitvijo in z nerednostmi in neprilicnostmi, ki so se godile pri njej.

Toda, gospóda moja, ali kar se je godilo vsled te volitve, pa moram tukaj omeniti, če tudi le mimogredé. V nevarnosti je življenje, zdravje in čast slovenskih in hrvaških prebivalcev v mnogih krajih istrskih. Tu pred seboj vidim častitega tovariša Spinčića, ki je deželni odbornik, torej član najvišje avtonomne oblasti v deželi. Vprašajte ga, kako se mu godi v njegovem domovju. Izvedeli bodete, da ob začetku volitev niti iz svojega stanovanja ni mogel, da bi ga poulična druhal ne zasmehovala na najsurrovejši način. (Čujte! Čujte!) In posebno kakšno je zlasti stanje naših duhovnih pastirjev, o katerih moram v njih čast se izreči, da vrlo vztrajajo na strani svojega naroda!

Dogajajo se čudne stvari. Nedavno je v Bujah na stotine broječa druhal obstopila dva duhovnika in klicala: „Ubijte ju!“ Žandarmerija morala je poseči vmes, da jih obvaruje nasilstva. Najneverjetnejše je pa, kar se je potem zgodilo. Jaz bi tega niti verjeti ne mogel, ko bi ne bil prepričan o vestnosti onih gospodov, ki so mi to sporočili. Žandarmerijo poklicalo je politično oblastvo na odgovor, ker je duhovnika rešila. (Živahni klici na desnici: Čujte! Čujte!) To so stvari, o katerih je bilo treba govoriti, zaradi katerih ne moremo mirovati. (Poslanec Spincić: To so afriške razmere!)

Sedaj prehajam na šolstvo in se hočem omejiti le na jeden slučaj, in sicer na ljudsko šolo na Koroškem. Usojal sem se že v budgetnem odseku, spregovoriti o tej stvari. Skušal sem dokazati, da sedanje stanje ljudskega šolstva na Koroškem nasprotuje jasnim določbam zakonov in pa fundamentalnim naukom pedagogike. In glejte čudež, mojemu dokazovanju v vsej debati ni nikdo ugovarjal. Njega ekscelence gospod naučni minister sam ni ugovarjal, temveč se je omejil le na formalni pomislek, na § 6. državne šolske postave in iz tega sklepal, da naučno ministerstvo pride še le kot prizivna instanca v poštev.

Iz njegovega govora dalo se je posneti, da bi morda razsodil v nam prijaznem smislu, če bi se napravil priziv.

Pri tej priložnosti moram opomniti, kakor sem to že storil tudi v budgetnem odseku, da to stališče ni pravo. Naučna uprava je kot najvišja nadzorna oblast dolžna poseči vmes, kakor hitro se pokažejo take razmere. § 11 državnega osnovnega zakona o izvrševalnem oblastvu in pa § 75 državnega ljudskošolskega zakona dajeta naučni upravi pravico, da sme posegati v take stvari. Gospodje z nasprotni strani so se pa omejili na to, da so proslavljali idilični mir na Koroškem (Veselost na desnici), za kateri je dr. Russ iznašel formulo: „Eldorado avstrijskega narodnega miru.“

značaji. Kako nasprotje mej njim in kraljem feškim, ki se ne more vzdigniti do viših, plemenitih čuvstev! Vše smrtno obnemogel mu n. pr. govori Fernando o visokem poklicu kraljevskem, a ne žalostna prikazen kraljevičeva, ne divne besede ne ganejo kralja! „Rob, kaj kričiš nad mano?“ tako nekako ga pozdravi. Kralj feški, bogoslovec g. Jos. Koblar, je prav naravno in neprisiljeno izražal to nečuvveno trdosrčnost, združeno s kraljevsko mogočnostjo.

Le-to mogočnost svojo je posebno kazal, ko je sprejel don Alfonsa, ki je prišel, preoblečen v poslanca, po brata Ferdinanda. A kralj ga ne dá, dokler mu ne izroči Cente; Alfonzo pa hoče doseči svoj namen in zsto napové kralju vojsko. Ta prizor se je zvršil prav mojsterski, kakor je sploh Alfonzo (gimnazijec Fr. Finžigar) popolnoma ugajal po res viteškem nastopanju in samozavestnem kretanju. — Fernando umrje, — a Portugalci zmagajo in Ferdinandov duh jih pelje do mesta Fesa. Nastop duha je tehnično tako utemeljen ali recimo, tako naraven, da dobiva le v Shakespeareovem Macbethu dostojnega vrstnika. Fernando je po silnem trpljenju popolnoma očiščen in povzdignjen v nadzemske višine; rešitev njegovih telesnih ostankov iz rok nevernikov je le slab odsev njegove slave, a divno lep konec žaloigre.

Izmej drugih ulog naj omenimo še Portugaleca

Coutinho, ki ga je dobro pogodil gimnazijec Mat. Prellesnik, in maroškega kralja Tarudanteja, čegar ulogo je s hvalno samozavestjo igral gimnazijec Jos. Jerše. — Šaljivo ulogo portugalskega vojaka Brita, ki spominja na podobne osebe pri Shakespeareu, n. pr. v Learu, predstavljal je v veliko zadovoljnost gimnazijec Iv. Košir. Ako še povemo, da so bile takisto točno izvedene manjše uloge služabnikov (gimnazijci: Iv. Capuder, Novak in Rebol) in sužujikov (gimnazijci: Bleiweis, Žun, Raznožnik) in pohvalimo izbornost točnosti vse predstave, ki je kazala, da so se vrlo gojenci pošteno potrudili pokazati veličastno žaloigro v dostojni obliki, zadostili smo poročevalčevi dolžnosti.

V začetku večera pred igro smo čuli tri lepe Alojzijeve himne, potem prikupljive arije narodnih pesnij, po bogoslovcih gg. Iv. Riktaršiču in Iv. Štrukeljnu izvedene z umetniško izurjenostjo na dvojnih citrah, in videli dve živi podobi, ki sta nam kazale sv. Alojzija (predstavljal bogoslovec g. Alojzij Stroj z gimnazijcema Ferd. Verbičem in Alojzij Mesarjem) v molitvi in nebeški slavi; sv. Alojzija, zaščitnika zavodu, ki ga letos o tristoletnici blažene smrti njegove še posebno časté gojenci. Ta večer ga niso častili le sami, prišlo ga je častiti in je zajedno hišo počastilo s svojim odličnim pohodom mnogo najsi-jajnejega občinstva ljubljanskega mesta.

Prišli so Njega ekscelence mil. knezoškof, deželni predsednik baron Winkler z baronico gospó, deželne sodnije prvomestnik Kočevar dvorni svetnik finančni direktor Plachki, dvorni svetnik Schemerl, deželni odbornik ces. svetnik Murnik, dež. odb. dr. Vošnjak, župan ljublj. mesta Grasselli, prvomestnik ljublj. mesta hranilni Fr. Ks. Souvan, vladni svetniki: Keesbacher, dr. Valenta, Merk in Schaschel, upokojeni deželni šolski nadzornik Smolej, kanoniki: Urbas, Zamejic, Jeran in dr. Kulavie deželne sodnije svetnik Martinjak, okrajni glavar marquis Gozani, kupč. komori podpredsednik Perdan, i. t. d.

K sklepu čestitamo na lepem vspehu in blagrujemo gojence, da bivajo v zavodu, kjer imajo lepo priliko poleg šolskih tvarin še posebej si izobraziti duha in srce. In da te prilike tudi rabijo, pokazal nam je uprav ta večer, ki je bil najlepša svedočba pridnosti in vneme gojencev in pa velike požrtvovalnosti in skrbne trudoljubivosti velečastnega hišnega vodstva. — Prepričani smo, da gojenci vzgojeni v tem duhu, kakor nam je odseval iz slavnostne predstave, in pod nadzorstvom nad vse skrbnega voditeljstva, — da bodo taki gojenci kedaj izvrstni duhovniki, pravi dobrotniki našega naroda.

Se bolj sem se pa čudil, da je tako odličen strokovnjak, kakor je specialni referent za šolstvo, dvorni svetnik Beer, izustil kaj čudno trditev. Polemiziral ni več z menoj; ko je konstatoval, da zahtevam premembo koroškega ljudskega šolstva manj iz narodnih, nego iz pedagogičnih ozirov, se je izrazil blizu tako-le: Če bi bili na jedni strani pedagogični interesi, na drugi pa narodni mir, bi on pedagogične interese popustil in posegel po narodnem miru. (Čujte, čujte!) Da, gospoda moja, stvar je drugačna! Kako more nasprotovati narodnemu miru to, kar je utemeljeno v pedagogičnih naukih? Če je narodni mir v nevarnosti, kdo je kriv? Oni, ki zahtevajo to, kar zahteva pedagogika, ali oni, ki se ustavljajo tem kulturnim koristim? Dovolite mi, gospodje iz Koroške, da tukaj spregovorim odkritosrčno besedo; vjema se z mojim prepričanjem, katero sem vedno in odločno zastopal v parlamentu.

Pametno ni od vas, če se ustavljate tej utemeljeni in tako skromni zahtevi, ki se tiče koroških ljudskih šol. Mi ne moremo od tega ničesa popustiti. Dokler bode tukaj le še jeden poslanec slovenskih pokrajin kot zastopnik slovenskega naroda, bode vedno ponavljal to zahtevo. (Zivahno odobravanje na desnici.)

V gospodarskem oziru smo res skupna celota. Morda ga ni v Avstriji ozemlja, kjer bi se tako lahko moglo govoriti o skupnosti interesov, kakor v naših vzhodnih plapinskih deželah. Združenje v mnogih gospodarskih vprašanjih je neizogibno potrebno. Zakaj pa otežujete to skupno delovanje s tem, da tako odbijate naše terjatve, če se, odkritosrčno rečeno, sami zagovarjati ne morete.

Politični pregled.

V Ljubljani, 20. junija.

Notranje dežele.

Državni zbor. V večerajšnji seji je bil najpomembnejši Ebenhočov govor, kateremu so pritrjevali tudi Mladočehi, ne pa Poljaki, kakor stoji po tiskovni pomoti v našem večerajšnjem telegramu. To, da so Mladočehi pritrjevali odločno konservativnemu govorniku, daje nekoliko nade, da se polagoma popolnoma pridružijo desnici, popustivši one liberalne točke svojega programa, katere jih ločijo od desničarjev. Če Mladočehi nastopijo popolnoma konservativno politiko, utegnejo se naše parlamentarne razmere zopet zboljšati, seveda hitro to ne bode šlo, ker Poljaki se ne bodo mogli hitro otrestiti upliva levičarjev.

Jugoslovanski klub. Poljski listi so izvedeli, da je gotovo, da se osnuje jugoslovanski klub in Hohenwartov klub popolnoma razpade. Ker mi za to nemamo potrdila od druge strani, si pač smemo misliti, da je to le želja Poljakov, ki bi se potem lažje odločili od večine. Slovenci bi pa najbrž ne bili dosti na boljšem, če bi imeli svoj klub, ker je njih število premajhno, da bi mogli na politiko dosti vplivati. Če pride nemško-poljska večina, bilo bi nekako najumestnejše, da v sedanji Hohenwartov klub vstopijo še Mladočehi in nekateri protisemiti, ker le tak klub bi se mogel uspešno ustavljati novi večini. Če bodejo pa desničarji razkropljeni, bode pa levica delala, kar bode hotela.

Peticija dunajskih tehnikov do drž. zbora. Slušatelji dunajske tehnike so do državnega zbora vložili peticijo, v kateri prosijo, da bi le tisti smeli imeti naslov „inženerja“, ki je napravil oba državna izpita in pa da bi inženerski naslov dajal iste politične pravice, kakor doktorski naslov. Ta peticija je v toliko nedosledna, ker zahteva, da bi že državni izpiti dali komu doktorske pravice, ko vendar tudi jurist, ki je napravil državne izpite, še ni doktor. Dosledno je, da bi se tudi od tehnikov zahtevalo, da napravijo posebne stroge izpite, če hočejo pridobiti si doktorske pravice.

Vnanje države.

Avstrija in Bolgarija. V sredo je cesar na Dunaju vsprejel v avdijenci bolgarskega kneza, seveda le pod imenom grofa Murany-a, da bi se diplomacija morda nad to avdijenco kaj ne izpodtikala. Pomenljivo je pa vsekako, da je cesar kneza vsprejel, kajti Koburčan je že štiri leta na bolgarskem prestolu, ali ta vsprejem njegov je bil prvi na dunajskem dvoru. Dosedaj so vselej razmere tako nanesle, da cesarja ni bilo na Dunaju, ko je prišel bolgarski knez. Ta avdijenca vsekako dokazuje, da so razmere mej Avstrijo in Bolgarijo vedno intimnejše in da se na Dunaju jako zanimajo za razvoj bolgarske države.

Narodopisni zemljevid balkanskih dežel izdali so srbski velikošolci v Belemgradu s pomočjo svojih profesorjev. Po tem zemljevidu skoro po Makedoniji bivajo sami Srbi. Od Bolgarov ni nobenega sledu. V Sofiji bode ta zemljevid vzbudil gotovo nevoljo. Poznanje pravih narodopisnih razmer se pa s tem zemljevidom ne bode pospešilo. Res je težko ločiti v Makedoniji srbski element od bol-

garskega, ali vsekako bi bilo čudno, da je v Makedoniji toliko bolgarskih šol, pa nobene srbske, če bi bili prebivalci zares sami Srbi. Angleški potnik Evans, ki je gotovo bil nepristranski opazovalec, je v Makedoniji videl skoro same Bolgare.

Tripelalijanca in Italija. V Italiji se razširja agitacija proti tripelalijanci. Posebno hudo deluje radikalna stranka proti tripelalijanci priporočujoč zvezo s Francijo. Radikalni vodje so izdali neki manifest, v katerem se pozivlje italijanski narod, da se na javnih shodih izreka proti tripelalijanci. Za zvezo s Francijo se pa v Italiji deluje še od neke druge strani in sicer ne popolnoma brez uspeha. Vlada je seveda še odločno za tripelalijanco, ali vendar je že vprašanje, koliko časa se bode mogla ustavljati mnenju velicega dela naroda. Morda čas ni daleč, da javno mnenje prisili odločujoče kroge, da premené doseđanje politiko.

Rusija in Nemčija. Nada berlinskih krogov, da se bode dalo doseči kako gospodarsko približanje Rusiji, se ni uresničilo. Rusija nikakor ne misli ponižati vvoznih carin, temveč jih še poviša 1. dnem avgusta. Zaradi tega pa že pada kurs ruskemu rublju po nemških borzah.

Finančni položaj na Španskem in Portugalskem je jako neugoden. Portugalski finančni minister je sicer dobil posojilo, da si je za trenotek pomagal iz zadrege, ali bati se je v kratkem novih težav. Na Španskem pa položaj ni dosti boljši. Vlada upa, da se bode moč izogniti finančni krizi, ali ne vé se, če to upanje ne bode prazno.

Izvirni dopisi.

Iz Rajhenburga, dné 14. junija. „Rodoljub“, tako se imenuje list, ki se bo vodil 1. julija t. l. v „Narodni tiskarni“, tam, kjer se suče tisti velikanski „brus“, ki ne prizanaša še tako odličnim poštenjakom, tam, od koder prihaja „Slov. Nar.“, ki vedno kliče: „Vera ni v nevarnosti“, zraven vendar udriha po cerkvenih obredih in redovih, po škofih in kapelanih, ne zmenč se besedi Zveličarjevih: „Kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“ „Rodoljub“ hoče biti veren sin „Narodov“ in se potegovati za ista načela. Kaj nameravajo slovenski liberalci, povedali so Slovincem v „Slov. Narodu“ št. 128. t. l. Tam bremo, da treba z vso odločnostjo, da začnemo zavračati in pobijati nasprotne nam stranke načela in nazore, ki so naši narodnosti pogubni. In kakšna so ta načela? Ta načela so krščanska! Vi boste torej pobijali katoliška načela in v ta namen, gospóda „Narodova“, vam naj služi nov list „Rodoljub“. Pošten rodoljub to, ki hoče slovenskemu ljudstvu pobijati katoliška načela! Mi Rajhenburčani, kateri hočemo ostati zvesti načelom katoliškim, se že naprej zahvalimo „narodno-napredni stranki“ za ta nov dokaz pristno krščanske bratovske ljubezni. Gospóda „Narodova“, vedite, da mi ne opustimo katoliških načel, koja imenujete vi „mračne nazore, katerim dandanes v nas ni več mesta, marveč spadajo med srednjeveško šaro“ („Slov. Nar.“ 9. jun. t. l.). „Domoljub“ je naše gore list, zato tudi mej vernim našim ljudstvom najbolj razširjen list. Zanj so se oglasili mnogi naročniki, mej njimi tudi iz naše župnije, tako, da šteje pri nas gotovo nad 30 naročnikov. Saj je pa tudi list kakor nalašč za naše dobro ljudstvo, katero hoče ostati verno katoliško in verno slovensko ljudstvo. „Domoljub“ se ravna po milih besedah nepozabljivega jim škofa Slomška: „Pustite Slovincem dve reči, ki ste nam dragi, kakor svetle oči: sveto katoliško vero in pa besedo materno.“ (Slomšek l. 1862.)

Da, mi smo po vsem zadovoljni z vrlo vredovanim listom „Domoljub“ in ga z veseljem prebiramo, vam pa, gospóda „Narodova“, ki očitata slovenski duhovščini, da je brezdomovinska, svetujemo, da si dobro preberete izboren, prepričevalen govor g. dr. Serneca na katoliškem shodu v Gradcu. Prepričali se boste, da so uprav duhovniki ohranili narodnost slovensko, da se vera ne dá ločiti od narodnosti, in kdor zataji vero, mora postati tudi nezvest svoje narodnosti.

Torej še enkrat, že naprej hvala za prvo številko bodočega „Rodoljuba“, kajti rodoljub pri nas Slovincih ni rodoljub, kateremu ni čez vse sveta katoliška vera in draga beseda materna.

Iz spodnje Savinjske doline, dné 18. junija. Ker je dopisun iz Gornjega grada v „Slov. Narod“ svoje besede prelomil in moj dopis v „Slovincu“ zopet napadel, dovolite, g. vrednik, da tudi jaz besedico svojega zadnjega dopisa „slednjokrat“ prezrem, in odgovorim na dopis v „Slov. Narodu“ z dne 15. junija.

Nemško-liberalni dopisun piše: „Če še jedenkrat svoje dopise prečitata in premislite, morate se sami preveriti, da ne pišete resnice.“ Jaz dobro vem, kaj

pišem. Pisal sem v prvem svojem dopisu, da „Slov. Narod“ pobira dopise, katere je „Vahta“ že popolnoma prežvečila, kateri so naperjeni zoper prave slovenske može, kakoršen je g. Jože Krajec, česar nihče tajiti ne more, kar ste vi sami, prisiljeni vsled mojih dopisov v „Slovincu“, očitno spoznali — quod erat demonstrandum. Posledica čisto logična in narurna iz tega pa je, da je „Slov. Narod“, kateri pobira že od „Vahte“ prežvečane dopise, ravno tako neznačajan in obrekljiv, kakor „Vahta“; tega se prav lahko vsak dan prepriča bralec, kateri prebira „Slovenca“, „Süd. Post“, „Slov. Narod“ in „Vahto“; čisto posebno prepriča tisti, kateri prebira dopise, katere donašata „Vahta“ in „Slov. Narod“ iz Gornjega grada.

S tem pa sem naslikal dopisnika iz Gornjega grada v „Slov. Narodu“ in pa njegovo nemško-liberalno stranko dovolj točno.

Zato me pa kliče na korajžo pisoč: „Kaj pa razumevate pod nemško-liberalno stranko v našem trgu? Zares volila sta z nami dva Nemca, razlogov, ki so ta dva gospoda pri volitvi vodili, ne po z n a m o. Če dobro preudarite, dveh gospodov gotovo ne morete kot stranko računati.“ Res da sta volila dva Nemca; eden nemčur, to vi zamolčite, je tudi volil, dopisun v „Slov. Narod“, ker nima volilne pravice, pa šepa za to trojico nemško-liberalno. Kakor pa je znano „tres faciunt cellegium“, bilo bi zadosti za eno stranko, toda ti imajo pod komando tiste, katere so si izvolili in jih volili. Vprašam: kaj pa je delal pred volitvejo Jože Hren rojen Gornjegradečan, pa nemčur skoz in skoz, ki ne zna ne nemškega ne slovenskega jezika, kateri pa je vedno zvesti naročnik „Vahte“? Vprašam: kaj pa so kuhali novoizvoljeni odborniki: „to izvoljeno ljudstvo“ vedno pri Hrenu? so li žganje pili? Kaj pa je delal pred volitvijo sosed Hrenov na desni, kateri bi prerad županil? Vprašam: zakaj pa ste vrgli stari odbor, „katerega ne marate“ pravite, vzrokov pa ne poveste? Odgovorite! Ne vprašajte me torej, kaj jaz razumevam pod nemško-liberalno stranko v Gornjem gradu. To je tista nemško-liberalna stranka, katere dela načrte za „šulferajnsko šolo“; to so tisti razlogi, kateri so vodili one gospode pri izvolitvi in volitvi novega odbora, katerih razlogov namreč, vi ne poznate, kakor sami trdite, ker ste prekratkovidni.

Dopisun „Slov. Naroda“ piše nadalje: „Iz Vaših dopisov se ne bodemo resnice učili, zato pa hočemo res, kakor ste nam nasvetovali, svoj „glavni kolomon“ prebirati; pa smete zagotovljeni biti, da ne bodemo ne hudodelniki, ne neverniki postali, nič manj, nego ko bi na „Slovenca“ prisegali.“ Da, resnica je v mojih dopisih, in te seveda se nočete učiti, ker vam preseda.

Nadalje piše: „Slavni čitalniški odbor nam je mislil sicer to veselje prepričati, ko je v svoji nezmotljivosti dné 6. maja spoznal: „Slov. Narod“ je ljudstvu nevaren, ven ž njim!“ Pa če ste mu s tem mislili zapreti pot v Gornjigrad, se jako motite, — že dohaja z drugim napisom! Pa prišel bode dan, ko bodemo ta odborov sklep pretehtovali!“ Kako to? Torej sami prekličete to, kar ste pisali z razprtimi črkami v „Slov. Narodu“: „Gola laž je pa, da je naša čitalnica izbacnila „Slov. Narod“. O kako si nasprotujete, kako se znate lagati! „Slov. Narod“ je tedaj izbacnen — izbacnen pa ni, da bi bilo veselje prepričeno vam: kdo pa je izmed vaše stranke ud čitalnice? Imenujte ga! prosim vas, imenujte ga! Nimate ga! — torej tudi dan ne bode prišel, ko bodete vi ta odborov sklep pretehtovali.

Da pač resnična je sodba, katero ste sami, sicer ironično, o Gornjem gradu izrekli: „Kam si zašel, Gornji grad! Tvoji lastni rojaki te že kmalu ne bodo poznali, tako si se spremenil; središče si postal nemško-liberalni stranki, občinski odbor celo je že v rokah nemških liberalcev in delajo se že načrti za šulferajnsko šolo. Grozovito! Nezaslišano!“

„Narodno-napredno stranko“ pa opozorim na zadnji dopis iz Gornjega grada v „Slov. Narodu“, znabiti da jo nagne — pa gotovo jo bode nagnil in se še prekrsti v „solčno stranko.“

Iz Prage, dné 14. junija. („Slovanska“ politika Mladočehov. — Krščanska akademija v izložbi. — Stoletnica Václava Hanke. — Raznoterosti iz izložbe.) „Slovanska“ politika mladočeška ne najde med slovanskimi poslanci posebne podpore. Znano je, da bi Mladočehi radi na Dunaju osnovali slovanski klub, in sicer zbog tega, da bi bili osvobodjeni iz osamelosti. Znano je pa tudi, da se nobena slovanska

fiancija v državnem zboru ne vnema za njih želje. Bolestno je to, in izraziti nad tem škodoželjnost, bilo bi greh. Pomilovati je samo to, da smo dospeli tako daleč, da se s poslanci češkega ljudstva ne morejo družiti drugi slovanski poslanci. Zajedno pa treba povdarjati to žalostno istino, kako grenki sadovi se nam rodé iz mladočeške politike.

Včeraj sem obiskal kršćansko akademijo v izložbi, ki zasluži, da človek vanjo pogleda. Delovanje tega ustava mi ni treba prehvaljevati. Ona vpliva na požlatnjenje in povzdigo cerkvene umetnosti vže mnogo let. Njeno poslovanje je zahvaliti, da so izginili z naših cerkvá ti pestri ornatí — izgotovljeni tovarniški od nekíh zavodov in da se katoliški duhovnik pojavlja pred altarjem v obleki strogo cerkvenega kroja in sloga. Največja veččaka, g. Moeker in Barvitiús, izvršujeta načrte in naročbe ne samo za cerkvene stroke, temveč i za izgotavljanje cerkvenega orodja in oprave. V kršćanski akademiji posluje zdaj 23 spretnih delavek, med njimi so štiri deklice iz praške gluhošlepe. Tu se nahajajo: kasule, dalmatike in rudeč pluvijal z vezanim zlatim križem in garnituro od zlatega brokata, deli dvojnega ornata, ki ga je naročil in dovolil razstaviti velemejster in general križevniškega viteškega reda Fr. Huspeka, in sicer bela kasula z všitim zlatim križem, v sredi je všita Mati Božja Staroboleslavka, vijoličasta in črna kasula s pallijevimi križi, vse prepletene s svilo in zlatom, bandero slično z lurdskim, z všitimi obrazi sv. Petra in Pavla in lavretanske Matere Božje (naročil kanonik dr. Karluch), s svilo in zlatom vezane burse, velum, plaščeki za ciborij in štóle, 14 kelihov, 3 monštrance, 3 ciboriji, lončki za sv. olje, patenice, kropilnice od kokosovega oreha, srebrno montirane, 6 svečnikov, 2 kadilnici i. t. d. Prekrasni kelih je tu izložen in stane — 450 gld. Na nekaterih ornatih se zdi, kakor da je to vezenje — izrezljano. O šivanki še pojma nimam, a bil sem presenečen, videč, kaj umé petero prstov na roki vezenke-šivilje gledé te krasne umetnosti.

Koliko tisoč in tisoč vbodov z iglico in zlato nitko! Vse to se mora videti. Vidimo li krasno obleko v cerkvi.

Osobito občudujejo obiskovalci tudi izložene predmete g. Tanglerja in Kettnarja. Tu je izložena monštranca 1 izgotovljena po vsem strogo po vzoru lavretanske monštrance na Hradčanih od krasnega kristala iz delarnice g. Šlehte iz Turnova, vsa je od srebra, vredna je — 3200 gld. Jako krasna je tudi monštranca v romanskem slogu po načrtu mniha iz emavškega samostana. Tik kršćanske skademiije ima tudi izložene jako krasne predmete poznata tvrdka Neškudly v Jablounem. Njegovi ornatí, pluvijali, štóle, monštrance, kelini i. t. d. imajo to praktično stran, da je na vsakem predmetu naznačena tudi cena, kar se vsakemu kupovalcu jako dopada.

Obrnem se od cerkvene izložbe kršćanske akademije, in glej! pod menoj blesté in leskečejo kupi granatov. Srce človeku kar utripa pri pogledu na te pestre, svetle in spreminjaste, lepo brušene češke granate, — oj, kakó prekrasen je ta češki „semenj“ v Bubenči — vskliknil sem nehoté — Čehi smejo biti nanj ponosni!

Dné 10. t. m. minulo je sto let, ko se je porodil v mali selski „halupi“ v Hořiněvsi (okr. kraljevograški) mož, ki si je stekel pri vseh pri vseh slovanskih narodih veliko spoštovanje, mož, ki je neobičajno češki narod navdušil s tem, da je našel in priobčil starodavne spominke („kraljedvorski rukopis“) češkega pesništva, med raznotero šaro skrite cela stoletja. Ta mož je Václav Hanka, ki počiva na staroslavnem Vyšehradu vže od l. 1861. Vsa stostolpa Praga izkazala mu je neobičajno poslednjo čast na poti k večnemu počitku. Vsa Češka in Morava uprizorili ste njemu v spomin pogrebne slavnosti in svečane zadušnice, da, kjerkoli čuješ slovanski govor, slovansko besedo, proslavljano bilo je ime njegovo ter objokovana smrt zaslužnega češkega pisatelja! Na daljnem severu, v ponosni stolnici ruskih carov, v Petrogradu in v beli majki Moskvi, v narodnem središču bratov Hrvatov, v Zagrebu, v srcu Slovenije, v beli Ljubljani, na Crni Gori v Cetinji, po vseh koudinah širnega slovanskega sveta puhtele so goreče molitve proti nebu za pokojnega Hanka. V Krakovem obhajali so zadušno službo božjo, koja je služil veliki češki pesnik — prominol je baš pred 10 leti — Boleslav Jablonsky.

Toda izven mej slovanskega jezika, v največjem mestu evropskega kontinenta ob Seini, v Parizu, proslavljali so zvesti sinovi češkoslovanskega naroda

spomin moža, takó zaslužnega za Češko. V tem slozmem in odkritosrčnem proslavljanju jednega izmed prvih buditeljev, učakalo je češko slovetvo sijajno zadoščenje za vse napade in krivde, ki so se nanj vsipale od nebrojnih sovragov.

Kakor sem vže omenil, porodil se je Hanka dné 10. junija l. 1791.; oče njegov je bil krčmar in mesar. Sprva je bil namenjen za kmetski stau, toda domač župnik poslal je dečka v gimnazijo v kralj. Gradec, seveda tedaj še nemško, dalje se je še šolal v Pragi in na Dunaju. Pozneje je postal varuh češkemu muzeju, ter našel med staro šaro v zvoniku kraljedvorske cerkve starodavne češke speve, nazivljane „Rukopis kraljedvorsky“, ki je malone preveden v vse omikane jezike, tudi v slovenščino. To učinilo Hanka nesmrtnega.

Kar se tiče Hankovega literarnega delovanja, bilo je uobičajno plodovito, bodisi v zgodovinski, starinski ali jezikoslovni stroki. Prispeval je v mnoge češke in slovanske časopise, bil je poleg tega iskren posredovatelj med literaturnimi napori svojega naroda in družih Slovanov. Za zasluge svoje bil je vsestransko odlikovan. Ruski cari dičili so prsi njegove, in mnogih učenih društev bil je častni član. Veliki pesnik „Slóvy dcery“ (Kolár) dal mu je častno mesto v nebeški knjižnici. Ponujali so mu na Ruskem častne in lepe službe, a on uboge domovine ni hotel ostaviti, nji je posvetil vse svoje moči — nji je ostal zvest do zadnjega izdihljeja. Umrl je 17. jan. l. 1861.

Spominsko to črtico pa okončujem z besedami pisatelja V. Zelenega, od kojega sem zajel ta podatek: „Da, dokler bode domovina češka rodila takó odkritosrčne, tako nesebične in vrle sinove kakor je bil Václav Hanka, ni treba se ji bati nobenih neprijateljskih nakán, na takih ramenih stoji ona trdno, lik na trdi skali“.

Dosedanji vspeh izložbe naše je po vsem zadovoljiv. Hvala in priznanje v izozemskih listih množi se dan za dnevom. In v istini ponos mora navdajati srce vsakemu Čehu, videč, kako tujina uznava delo njegovih rok in uma. Vprašali bodete, kaj pa finančna stran gledé izložbe? Po dosedanjem obiskovanju soditi, smelo trdim, da bodo ogromni troški ne samo pokriti (zgradba prelepih poslopij), temveč bode ostal še znatni denarni prebitek. Od 16. maja pa do današnjega dné prekoračilo je prag izložbenega uhoda (teh je šest) nad 360.000 oseb! Kaj ne, to je vendar radosten uspeh!

Konci tega meseca vršil se bode pa tú shod češkoslovanskega Sokolstva, in sicer dné 27., 28., 29., in 30. junija. Ob teh dnéh bode obiskovanje v izložbi še večje, nego doslej. Takó na pr. dné 21. t. m. dospé sem 839 američanskih Čehov, ki so odpluli z novojštega pristanišča na parobrodu „Blooker“ Večina teh rojakov iz Indianije, Nebruske, Floride, Kalifornije in Teksasa; čikagskih Čehov je nad 500, med njimi se nahaja več nego 150 „Sokolov“ in 350 članov odbornikov ameriške „Matices šolske“, ki bodo naši „Matici“ seboj prinesli večjo denarno svoto.

V soboto bodo pa Pražani potovali na krasne veltavske otoke, da se udeležé jedne največjih in najvažnejših slavnostij za izložbene dobe, slavnosti na korist „Osrednji šolski Matici“. Zlata doba in močan magnet pa nastane za Prago in nje izložbo prihod cesaričinje Štefanije, Pražanom mile, simpatične in čislane vdove; tudi cesar se pripelje sem meseca julija; kakor časniki v najnovjšem času poročajo.

Za prihodnje dni je oznanjenih — 30 zabavnih vlakov. V poslednji dóbi so v okrašenje nasadov v izložbi nasadili blizu 200.000 cvetov, in ker so nekatere vže odcvetele, je bode trebalo nadomestiti z drugimi, in se bode potrošilo cvetov v nasadih za čas izložbe gotovo nad 300.000, to stane pa, če računim cvetko po 10. kr. — 30.000 goldinarjev! O Linné, da bi še živel in videti mogel to floro!

Dnevne novice.

(Osebna vest.) Preč. gosp. Zeno baron Cirheimb, župnik na Koroški Beli, je prezentiran za Codelli-jev kanonikat v Ljubljani. — Č. g. R. Gregorič, semeniški duhovnik, je imenovan kapelanom v Žireh.

(Tiskovno društvo.) Katoliškemu tiskovnemu društvu v Ljubljani daroval je knez-šk. svétnik in profesor bogoslovja preč. gosp. dr. Josip Lesar 200 gld. Bog plati!

(Dobiček zadnje javne tombole) znaša 1350 gl. Troški za priprave in dobitke, znašajo 650 gld., torej je čistega dobička 700 gld., ki pripade deloma tukajšnji podružnici rudečega križa in prvemu ljubljanskemu podpornemu in oskrbovalnemu društvu.

(Slavnost sv. Alojzija) v proslavo tristoletnice njegove blažene smrti praznovala bo šolska mladina II. mestne deške in mestne dekliške šole pri sv. Jakobu s tridnevnicó v farni cerkvi sv. Jakoba prihodnje tri dni, v ponedeljek, torek in sredo s tem, da bo vsaki dan ob 1/4.8. uro slovesna sv. maša, popoldne ob 1/4.5. uro nagovor in slovesne litanije. V torek bo ob enem sv. obhajilo za dečke in v sredo za deklice. V četrtek bo dekliška šola pri ugodnem vremenu napravila izlet na Rožnik, kjer bo sv. maša in potem primerna veselica. — Igrale bodo deklice iz „Pomladnih glasov“: „Alojzijeve slavnosti“ — deklamovale in pele — potem dobé tudi kaj za zobé in slednjič vse učenke svetinjice in podobice sv. Alojzija.

(Tristoletnico sv. Alojzija) bode praznovalo tudi Marijanišče prav slovesno jutri. Zjutraj bode pri slovesni službi božji prvo sv. obhajilo domačih dečkov, zvečer pa ob 7. uri slavnostna predstava z zanimivim vspehom, v katerem se vrsti igranje na klavir in harmonij s petjem in govorom. Igrala se bode igra: „Alojzij Goncaški“, v treh dejanjih, katero je poslovenil in priredil J. K. Tudi tri žive slike se priredé in sicer: a) Prvo sveto obhajilo Alojzijevo; b) Očetov blagoslov; c) Alojzij v nebeški slavi. Vmes petje. — Povabljeni so hišni podporniki.

(Sveta maša za pale vojnike pri Kustoci.) Prihodnji četrtek obhajal bode prvi kranjski veteranski kor spomin na pale vojnike domačega polka v 24. dan junija leta 1866 pri Kustoci. V ta namen se bode služila slovesna sveta maša ob 9. uri v šentjakovski cerkvi. Sredi cerkve bode postavljen katarfalk, katerega bodo krasili vojaški emblemi, puškine piramide in v obče vojaško orodje.

(Za tretje porotno zasedanje) pri c. kr. okrožnem sodišču v Novem Mestu imenovana sta predsednikom porotnemu sodišču predsednik okrožnega sodišča g. Jos. Gerdešič in njemu namestnikom deželnega sodišča svétnik g. dr. Andrej Vojska.

(Z Reke) se poroča listom: Slavnostni vspeh, ki je sestavljen povodom prihoda cesarjevega v Reko, obsega tudi udeležbo laških društev „Casino patriotico in Societá filarmonico-dramatica“, čegar predsednika Gregoriča so minole dni radi goljufije zaprli, podpredsednika pa radi kríde obsodili. Nasprotno so pa povsem prezrli hrvatsko društvo „Citaonica“, ki broji 200 članov in je središče izbrane družbe na Reki. To postopanje pripisuje se guvernerju Zichy-ju in se smatra za protislovansko demonstracijo. Društvo se bode pritožilo pri najvišjem dvornem mojstru knezu Hohenlohe in pri banu grofu Hedervary-ju.

(Nov drobiž.) Dosedanji naši bakreni štirikrajcarji bodo odpravljeni in nadomeščeni, kakor pravijo, z novim niklovim deuarjem, ki bode imel vrednost petih krajcarjev. Kdaj se pa to zgodi, ni še znano.

(Adjutant Radeckega.) grof K. W e n c k h e i m, in zet pokojnega maršala, umrl je dné 17. t. m. v 80. letu svoje starosti v Budimpešti.

(Poročena) sta bila danes dopoldne v blejski cerkvi na otoku gospica baronica Irena Živkovičeva, hči g. Iv. barona Živkoviča, vpokojenega sekretjskega šefa hrvatske vlade, in gospod Milan Turković, veleposestnik v Kutjevem na Hrvatskem.

(Delavsko bralno društvo v Idriji) doposlalo nam je: Vabilo k vrtni veselici, katero priredi delavsko bralno društvo v Idriji s petjem, godbo in kegljanjem na dobitke dné 5. julija 1891. pri g. Fr. Didiču. Začetek ob 5. uri popoldan. Kegljanje se prične v soboto dné 20. junija ob 6. uri popoldan in traja do 5. julija 8. ure zvečer. Ob nedeljah in praznikih se bode kegljalo od 1. ure popoldan s prenehanjem med božjo službo, ob delavskih pa od 5. ure naprej. Dobitki so: I. dva c. kr. cekina; II. eden c. kr. cekin; III. dva križavca; IV. šaljivi dobitok. K obilni udeležbi vabi vljudno odbor.

(Brehmovo zivalstvo.) Znana knjiga: Brehms Thierleben, izhaja sedaj v novi tretji izdaji in se razširja vsepovsod. Kaj je misliti o tej knjigi, priča knjiga sama, ki piše: „Wagler imenuje opice ‚prevstrojene ljudi‘ in ponavlja s tem prastaro in vedno novo misel vseh narodov, ki so občevali s temi spakami. Dandanes je skoro ravno nasprotno tej trditvi splošna misel. Ne opice so spremenjeni ljudje, mar

več ljudje so popolnejše razviti strici opic." Knjiga, ki tako piše, naj se naročuje med opicami, ne pa med ljudmi, ki držijo kaj do svojega človeškega dostojanstva. — In vendar tudi v Ljubljani priporočajo to spako. Slovenci imamo nedosežno krasno pisano Erjavčevovo živalstvo, torej takih nestvorov ne potrebujemo.

(Svoji k svojim.) Trgovec Sládek v Prostjejevem na Moravskem ima tik svoje tvrde tudi tablo z napisom: „Svoji k svojim!“ Prostjejevo okr. glavarstvo je prepovedalo trgovcu ta napis in ga obsodilo na globo 25 gl. Trgovec se pritoži zoper to obsodbo pri c. kr. namestništvu, koje je to obsodbo zrušilo ter označenje narodne prodajalnice z gêsлом: „Svoji k svojim!“ — dovolilo! — Posnemanja vredno v jezikovno nemešnih krajih v Slovencih!

(Ministerska odredba gledé pokopavanja.) Po naših krajih je običaj, da mrliča pred pokopom prinesó še v cerkev, tu še znova pokropé in blagoslové in beró v pričo mrtveca zadušne sv. maše i. t. d., kar se drugod vrši zvanj cerkve, bodisi v kapelicah ali pa doma. Radi tega je minister za notranje zadeve naročil vsem političkim deželnim oblastvom, da natančno poročajo do konca septembra t. l., kaki običaji prevladujejo v tem oziru po dotičnih deželah, kako pokopujejo ondu mrliča, se li blagoslové zvanj ali znotraj cerkve, ali v pokopaliških kapelicah, in dalje tudi, če se dostojno skrbi za to, da pri blagoslovljenju prisotne osebe ne bodo trpele na zdravju vsled okuženih mrtvecev ali takih, kojih truplo že gnjuje.

Raznoterosti.

— Nemško zgodovinoslovje. Kakih deset let je v Nemcih neka družba, ki se nazivlje „Centralcommission für wissenschaftliche Landeskunde von Deutschland“, pod vodstvom slovečega zemljepisca dr. A. Kirchhofs na vseučilišču v Halle, ter izdaje v tem zmislu nekake „Forschungen“ v zvezkih s posebnim ozirum na avstrijske kronovine. Tretji zvezek teh „Forschungen“ priobčil je spis dr. Fr. Kronesa, v katerem opisuje — sevéda v znani nemški pristranosti — nemške naselbine po istočnih planinskih deželah, zlasti na Štajerskem, Koroškem in Kranjskem, po svojih zgodovinskih in krajevnih razmerah, in o prodiranju nemštva v slovenske dežele. Tako n. pr. piše: „Podpiralo je germanizacijo — krščanstvo, koje so prejeli Slovenci iz Nemčije, a ne s Češke in Moravske. Sv. Ciril in Metod, ki sta na Moravskem delovala, sta za planinske dežele brez vsakega pomena, in je torej češčenje, koje se zdaj izkazuje na Kranjskem tema svetnikoma, brez vsakršnega zgodovinskega utemeljenja in podstave.“

— Gladstone, znani angleški državnik, ki je nedavno prebil influenco, moral se je zopet vleči, ker ga je znova napadla. Zaradi visoke starosti boji se njegova stranka najhujšega.

— Plače uradnikov. Po poročilu budgetnega poročevalca dr. pl. Bilinskega znašajo plače državnih uradnikov, izimši uradnike državnih železnic, 65.69 milijonov goldinarjev, ali 14 odstotkov vsega budgeta. Na uradnike politične uprave pride 8.7 milijona, na uradnike, podrejene učni upravi, zlasti profesorje in učitelje, 8.2 milijona, na uradnike finančnih uradov 10.9 milijona in uradnike raznih strok trgovskega ministerstva 12.4 milijona in na sodnje uradnike 13.3 milijona goldinarjev.

— Število prebivalstva. Po zadnjem ljudskem popisovanju je v kronovinah zastopanih v državnem zboru 23.895.624 prebivalcev. Dolenja Avstrija ima 2.661.854, Gorenja Avstrija 785.831, Solnograško 173.510, Tirolsko 812.696, Predarlško

116.073, Štajersko 1.282.708, Koroška 361.008, Kranjska 498.958, Trst z okolico 157.466, Gorica in Gradiška 220.808, Istra 317.610, Dalmacija 527.426, Češka 5.843.250, Moravska 2.276.870, Šlezija 605.649, Galicija 6.607.816 in Bukovina 646.591 prebivalcev.

— Kolera v Abesiniji se hitro razširja. Na tisoče prebivalcev beži iz dežele. Posebno muogi so hoteli bežati v Masavo, pa jih italijanske straže ne pusté v ta kraj. Ne hoteč pa vrniti se v Abesinijo, umirajo mnogi poleg karantene.

— Nov hitro tiskajoč stroj so napravili v tiskarni velicega lista „Newyork Herald“ v Ameriki, ki tiska v jedni uri 90.000 iztisov dotičnega lista, pa vrh tega ga še obreže in zgane. To je pač nenavadna hitrost.

— Prva porotna obravnava v Slovencih pred — 40 leti. Dne 11. novembra leta 1850, to je, pred dobrimi štiridesetimi leti, je za pravniško povestnico države naše pomenljiv dan. V ta dan pričele so se v Avstriji porotne obravnave, in sicer je bila prva taka obravnava v Slovencih v — Celji. Ta novotarija učinila je med ljudstvom največjo pozornost, in od vseh strani so ljudje vkupe brumeli, da vidijo čudni prizor. Sodnijska dvorana bila je v ta dan vsa natlačena s slovenskimi kmeti, ki so strmé poslušali porotno obravnava, koji je tedaj predsedoval nadsodnijski svètnik vitez Azula, državnim pravdnikom bil je Mulley, in zagovornik dr. M. Foregger, oče sedanjemu državnemu poslancu dr. Foreggerju. Obravnava se je vršila slovenski in nemški, in poročilo pravi, da se je predsednik jako praktično izražal v slovenščini, kar je bilo za tedanje razmere jako težavno. Dr. Foregger je zagovarjal nemški, ker so se porotniki bajé izjavili, da so večši nemškega jezika. Prva zatožnica, koja je stala v Avstriji pred porotniki, in v obée v Slovencih, bila je štiriindvajsetletna dekla slovenske narodnosti iz Ptuja, imenom Urša Janžič. Obtožena je bila detomora, konečno pa oproščena tega zločina. Prevelikega veselja in hvaležnosti poljubila je zagovorniku roko. Druga obravnava v Celji pečala se je tudi z neko Slovenko iz Ptuja. Obtožena bila je spoznana za nedolžno. Načelnik porotnikom bil je v obeh slučajih g. Candolini. V Gradcu je bila prva porotna obravnava 18. novembra leta 1850; obsojena je bila zopet neka ženska. Res je, da je bilo porotnikom tedaj stališče v sodni dvorani še nejasno, zaradi tega se je morala kmalu ta novodobna institucija ustaviti, kajti odošaji niso bili še zreli zánjo, zlasti pa politične razmere.

— Črna kava. Neki švicarski pisatelj piše: B. je mala, tiha pogorska vas. Do najnovejšega so ondi živeli posebno krepki, zdravi in lepi ljudje. Sedaj pa mi pripovedujejo, da rod ta zeló peša; ako se stvar še nadalje tako razvija, bo kmalu toliko malo čvrstih ljudi, kakor je bilo poprej slabotnejšev. S telesom hirata sevéda duh in srce. In kdo je temu kriv? To je storila črna kava. Posodica s „črnim“ je ljudem pijača zjutraj, opoldne in zvečer. Zato se mehčajo gorjancem vtrjene kite, jasni pogled jim temi, noge in roke se jim tresejo. Ko sem zadnji mesec čital po raznih listih, kako škodljiva da je kava, zdela so se mi poročila pretirana. Sedaj pa sem o tem popolno prepričan. Zato priporočam namestu dosedanje kave znano malčno kavo, ki je zdrava in redilna in poleg tega še mnogo ceneja. — Kaj porečejo na to prijatelji in prijateljice kave? Najbrže jo bodo mirno dalje pili in dobrote malčne kave prepuščali onim, ki jih tako navdušeno povzdigujejo.

Telegrami.

Dunaj, 19. junija. Iz Aten se poroča, da ondi vlada veliko razburjenje, ker se je raznesla vest, da Bolgari začno vojno s Srbijo in so čete že na potu proti srbski meji. Časopisi priporočajo skupno postopanje mej Srbijo, Grško in Crnogoro.

Dunaj, 20. junija. Budgetna debata se nadaljuje. Poslanec Wurmbrandt je naglašal, da je vlada razpustila zbornico, ker ni imela nobene prave večine. Sedaj pa ima novo malo kaotično zbornico brez opozicije. Poskus, napraviti spravo na Češkem, bil je jako hvalovredno podjetje sedanje vlade. Fantazijam slovanskih narodov, ki segajo daleč čez mejo in se dotikajo vnanje politike, se ne sme pustiti prosto polje. Govornik v tem oziru opozarja na vsprejem francoskih dijakov in na rusofilske demonstracije v Pragi.

Gradec, 19. junija. Feldmaršal nadvojvoda Albreht prišel je semkaj ogledovat čete.

Pulj, 19. junija. Angleški podadmiral dal je danes banket na ladiji, pri katerem je napil avstrijskemu cesarju in cesarici. Na to je pristaniški admiral napil Angliji. Angleško brodovje odide jutri v reko.

Budimpešta, 19. junija. Magistrat in občinski zbor sklenila sta Lesserju dovoliti, da sezida mejnarodno nemško gledališče, ker nemško gledališče madjarski narodnosti ne bode nevarno.

Berolin, 19. junija. Nemški cesar izročil je finančnemu ministru Miquelu svojo podobo v naravni velikosti s pridejanim lastno-ročnim pismom, v katerem se zahvaljuje, da se mu je posrečila davčna reforma.

Basel, 19. Število mrtvih se cení najmanj na tri sto. Potem takem je mōnchsteinska nezgoda jedna največjih nesreč, ki so se prigodilo na železnicah.

Atene, 19. junija. Njega veličastvo cesar Fran Josip je avstrijskemu poslaniku baronu Kosjeku podelil veliki križ Fran Josipovega reda.

Carigrad, 20. junija. Govori se, da so načelnika roparjev, Atanazija, zaprli.

London, 20. junija. „Times“ so izvedele, da je v Yemenu bil nov boj mej turškimi vojaki in vstajniki. Turške čete bile so tepene.

Piccoli-jeva tinktura za želodec
je rahlo delujoče, vspešno učinkujoče, prebavne organe vrejujoče zdravilno sredstvo. — Cena 24 steklenici 10 kr. (300—118)

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje		Veter	Vreme	Mokričina na 24 ur v milim.
		znakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. zjut.	74 08	12 0	sl. svzh.	oblačno	0-00	
19 2. u. pop.	73 92	18 2	"	del. jasn.		
9. u. zveč.	73 88	11 2	sl. vzh.	"		

Srednja temperatura 13.8°, za 4.7° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

20. junija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	92	glid.	45	kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16% "	92	"	40	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	111	"	20	"
Papirna renta, davka prosta	102	"	45	"
Akcije avstr.-ogerske banke	105	"	—	"
Kreditne akcije	298	"	25	"
London	117	"	30	"
Srebro	—	"	—	"
Francoski napoleon.	9	"	29	"
Cesarski cekini	5	"	55	"
Nemške marke	57	"	52 1/2	"

Vozni red državne železnice.

Postaje	št. 1718	št. 1714	št. 1716	št. 1712	Postaje	št. 1711	št. 1715	št. 1713	št. 1717
Ljubljana j. k.	12:05	6:30	11:50	4:22	Beljak j. k.	7:36	11:51	4:37	10:51
Ljubljana R. k.	12:10	6:36	11:55	4:30					
Vižmarje	12:20	6:48	12:5	4:41	Trbiž	8:20	1:25	6:06	2:28
Medvode	12:32	7:01	12:17	4:53	Rateče-Bela Peč	8:35	1:43	6:24	2:45
Loka	12:46	7:15	12:31	5:07	Kranjska gora	8:48	1:58	6:39	3:1
Kranj	1:02	7:30	12:46	5:23	Dovje	9:11	2:23	7:05	3:23
Sv. Jošt (ostaj.)	1:08	7:36	12:52	5:30	Jesenice	9:30	2:43	7:26	3:42
Podnart	1:23	7:51	1:7	5:45	Javornik	9:37	2:50	7:33	3:49
Otoče (ostaj.)	1:29	7:58	1:14	5:52	Žerovnica (ost.)	9:46	2:59	7:43	3:59
Radovljica (ost.)	1:42	8:11	1:27	6:05	Lesce	9:58	3:13	7:59	4:12
Lesce	1:51	8:21	1:37	6:16	Radovljica	10:04	3:20	8:06	4:18
Žerovnica (ost.)	2:02	8:32	1:48	6:27	Otoče (ostaj.)	10:16	3:33	8:19	4:31
Javornik	2:12	8:41	1:57	6:37	Podnart	10:22	3:41	8:26	4:39
Jesenice	2:21	8:51	2:6	6:48	Sv. Jošt (ostaj.)	10:35	3:54	8:40	4:53
Dovje	2:38	9:10	2:24	7:06	Kranj	10:41	4:—	8:48	4:59
Kranjska gora	3:01	9:32	2:46	7:28	Loka	10:56	4:15	9:02	5:15
Rateče-Bela Peč	3:16	9:47	3:1	7:43	Medvode	11:10	4:29	9:16	5:29
Trbiž	3:32	10:03	3:16	7:59	Vižmarje	11:22	4:42	9:28	5:41
					Ljubljana R. k.	11:30	4:51	9:37	5:50
					Ljubljana j. k.	11:34	4:58	9:45	5:55
Beljak j. k.	5:03	11:50	4:36	8:56					

Nočni čas je zaznamovan s navpičnimi črtami za minutnimi številkami in traja od 6:00 zvečer do 5:59 zjutraj.

Ivan Knez, hišni posestnik in trgovec, javlja tožnega srca v svojem, svoje hčerke **Pavle** in v imenu sorodnikov žalostno vest, da se je Bogu Vsemogočnemu dopalo preljubljeno in nepozabljivo soprogo, oziroma mater, gospo

Pavlo Knez

danes, dne 20. junija t. l. ob 2. uri zjutraj, po kratki in mučni bolezni, prevideno s svetimi zakramenti za umirajoče, v 22. letu njene dôbe, poklicati na oni boljši svet.

Pogreb boče v nedeljo, dne 21. t. m. ob 4 1/4 uri popoldne iz hiše žalosti na Marije Terezije cesti št. 4.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v mnogih cerkvah.

V LJUBLJANI, dne 20. junija 1891.

(1)

Vabilo
na
četrti redni občni zbor
„Katol. tiskovnega društva
v Ljubljani“

v sredo dne 1. julija 1891 ob 10. uri dopoldne
v veliki dvorani
knezoškofovske palače.

Dnevni red:

1. Ogovor predsednika.
 2. Tajnikovo poročilo o odborovem delovanju v minoletem društvenem letu.
 3. Loamezni nasveti in predlogi.*
- V Ljubljani, dne 10. junija 1891.

Odbor.

*) Kdor namerava staviti kak predlog, mora ob predložitvi odboru vsaj do 26. junija t. l.

Izjava.

Jaz podpisani izjavljam s tem, da **ob-**
žalujem svoje postopanje dne 7. t. m. proti
slavnemu pevskega društva „Slavec“.
V Ljubljani, dne 20. junija 1891.

(1) **Josip Turk.**

Košnja treh travnikov

v mestnem logu se oddá za vse tri
travnike vkupe ali posamezno. — Natančneje
pové upravništvo tega lista. (3-1)

Priznana najcenejša prodaja dobrih in trajnih
šivalnih strojev. (26-4)

Največja izber najboljših tu- in inozemskih
izdelkov, starih po 8 gld. in dražje, novih pa
po 25 gld. in dražje. — Vestna in realna po-
strežba je moje načelo. — Ustanovljeno 1866.

Jurij Herbst, mehanik. Dunaj, VI., Marchettigasse 18.

Najnižje cene. Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch,
tovarna dežulkov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

V moji zalogi je ter priporočam: **drugo knjigo**
Nazornega nauka,
ki bude izvestno dobro rabila slovenskim ljudskim šolam in
obsega
150 barvanih podob za prvi pouk najvažnejših
strupenih in pitomih rastlin.
Slovensko izdajo priredil **Ivan Tomšič,** učitelj na o. kr.
vadni in okrajni šolski nadzornik v Ljubljani. — Cena
3 gld. 50 kr.
Opozarjam tudi na knjigo (3-1)

Naše domače živali,
napeto na trden nepretržen popir, obsejajoče naše domače
živali v podobah brez pojasnjajočega teksta. — Cena samó
70 kr., po pošti **85 kr.**
Končno opozarjam na nedavno izšlo knjižico

Tiun Ling, kitajski mórski razbojnik,
cena **20 kr.,** po pošti **23 kr.** in na knjižico

Kakó je izginil gozd.
Povest. Spisal H. Hopfen, preložil Anton Funtek. — Cena
20 kr., po pošti **23 kr.**

Janez Glontini v Ljubljani.

Kipi Matere Božje lurške
v umetno izdelani skalni jami, solidno in
trdno narejeni. (6-1)

Cena podobi z jamo vred:

Velikost podobi	od gipsa	od lesa
100 cm	gld. 75.—	gld. 90.—
75 "	" 40.—	" 58.—
63 "	" 30.—	" 42.—
58 "	" 20.—	" 35.—
45 "	" 10.—	" 25.—
35 "	" 7-80	" 18-50
26 "	" 5-50	" 14.—

Jamo brez podobe računam po velikosti.
JANEZ FRAIDEN,
kipar, Waidhofen ob Ybb-su, Dolenja Avstrija.

C. kr. izklj. priv.

steklenice
za
pivo
z žičastim (dratenim)
zamaškom

so najizbornejša, obče priznana
priprava, da se pivo vzdrži
dolgo sveže in dobro. — Do-
bivajo se v velikosti po
 $\frac{1}{2}$ $\frac{7}{10}$ in 1 liter
s potrebnimi klejavimi (gumije-
vimi) cevimi po jako nizki ceni
v Ljubljani pri

Franu Kolmann-u
zaloga steklenine, porcelana in
svetilk. (6-6)

Največja zaloga
šivalnih strojev
JAN. JAX,
LJUBLJANA,
Najnižje cene.
Ugodni vplačilni obroki se
dovoljujejo. (30-5)
Zamenjuje stare stroje.
Poprave vrše se točno
trajno in ceno.

Cenilniki
zastonj
in franko.

Po o. kr. priv. občni zavarovalnici v Trstu
ustanovljena

Ogrska akcijska zavarovalnica
za zavarovanja proti škodam
po toči in za pozavarovanja v
Budimpešti

prevzema zavarovanja
proti škodam po toči
po trdno določenih premijah brez doplačilnih
zavez po dovršeni škodi.

Vplačanega je 1 milijon goldinarjev a. v.

Škode se hitro in popolnoma izplačajo. — Zavarovalnico
je še le po žetvi, t. je 30. septembra, in sicer na menjico
plačati. — Posestnikom, kateri so bili lansko leto pri tej družbi
zavarovani, in niso nobene škode naznanili, dovoli družba,
ako letos zopet pridelke pri njej zavarujejo, 10% odpusta
od lanske premije.

P. n. članom o. kr. kmetijske družbe kranjske
se zniža zavarovalnina za 5% od normalne premije.

Natančnejša pojasnila daje glavni zastop v Ljubljani
za Kranjsko v Gradišči št. 4, v vseh drugih krajih pa
okrajni in lokalni zastopniki. (11-7)

Nepresegljivo za zobe
je
I. salicilna ustna voda
aromatična, upliva okrepčevaljoče,
zabranjuje gnjilobo zob ter odstra-
njuje iz ust neprijetni duh. Jedna
velika steklenica 50 kr.

II. salicilni zobni prašek
splošno priljubljen, upliva jako okrep-
čevaljoče ter ohranjuje zobe svetlo-bele,
à 30 kr.

Navedeni sredstvi, o katerih je došlo
mного zahvalnih pisem, ima vedno
sveži v zalogi ter vsak dan po pošti
posilja

lekarna
Ubald pl. Trnkóczy
diplomovani posestnik lekarne in
kemik, poleg mestne hiše v Lju-
bljani.

Zunanja naročila se s prvo pošto
izvršujejo.

Gradec: Lekarna Vendelina pl. Trnkóczy-ja, deželna lekarna,
Sackstrasse
Dunaj: Lekarna Viktorja pl. Trnkóczy-ja, „pri sv. Francišku“, (ob jed. tem
kemična tovarna), V. Hundsturmstrasse 113 (18)

Dunaj: Lekarna Julija pl. Trnkóczy-ja, „pri zlatem levu“, VIII.,
Josefsstädterstrasse 30.
Dunaj: Lekarna dr. Otona pl. Trnkóczy-ja, „pri Radeckijim“, III.,
Radeckijplatz 17.

Uradne
in trgovske
KOVERTE
s firmo priporočá
KAT. TISKARNA
v Ljubljani.

Premija na svetovni razstavi v Londonu 1862, Parizu 1867, Dunaji 1873, Parizu 1878.

Klavirji na obroke za na deželo,
salonski krilasti klavir, pianine,

iz tovarne svetovno znane trdke (Gottfried Cramer) — Wilh.
Mayer na Dunaji za 380 gld., 400 gld., 450 gld., 500 gld.,
550 gld., 600 gld., 650 gld. pianine za 350 gld. do 600 gld.
Klavirji drugih trdek za 280 do 350 gld.

Izposojlo klavirjev za na deželo pod naj-
ugodnejšimi pogoji (12-5)

Prodajalnica in posojilnica klavirjev **A. Thierfelder,** Dunaj, VII. Burggasse 71.

NAZNANILO.

Trst 1882. Zagreb, **Delavnica orgelj** Zagreb, Budimpešta 1885.
Ilica 36. Ilica 36.

Izdeljujeva

nove cerkvene orglje

vsake veličine po najnovjšem in naj-
solidnejšem ustroju. Obode izdelujeva
po načrtih v kateremkoli zlogu.

Večletno jamstvo, nizke cene,
plačilni pogoji po dogovoru.

Vsakovrstna popravila iz-
vršujeva hitro in vestno; kratko, mo-
reva se meriti z vsako drugo podobno
delavnico. (12-10)

M. Heferer-a udova insin.

Tinktura
za želodec.
(Tinctura Rhei Comp.)

lekarja Piceollja v Ljub-
ljani, narejena z večine iz
samega pristnega kineskega
revnja, je ukusno in izdatno
zdravilo, katero ureja funk-
cije prebavnih organov. Raz-
posilja jo izdelovatelj v za-
bojčkih po 12 steklenic.

Jedna steklenica velja 10 kr.
(60-16) (60-41)

Praga.

Občna deželna razstava

v proslavo stoletnice prve obrtne razstave l. 1791 v Pragi

pod pokroviteljstvom

Njegovega ces. in kralj. Veličanstva

cesarja, Frančiška Josipa I.

od dné 15. maja do 15. oktobra 1891.

Veda, umetnost, obrt, zemlje-
delstvo, slovesnosti,časne
razstave, svetéč vodomet, shodi,
loterija itd.

1891.

(16-12)

Ravnokar je izšla v novi kaj lični
izdaji molitvena knjižica z naslovom:

Stežica v nebesa.

Bukvice
pridnim otrokom
mesto podobic.

Izdala in založila
J. in Z.

Četrtri natis.

Radi primerne vsebine za otroke res
kaj prikladna knjižica velja pol trdo ve-
zana samo 10 kr. komad. Dobiva se v
Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Iščem za svojo notarsko pisarno
v Litiji

koncipijenta,

ki je notarski kandidat, ali drugač izurjen v
zemljeknjižnih in zapuščinskih rečéh.

Vstop od 1. julija t. l. naprej.

(3-3)

L. Svetec.

Španska vina

španske trgovine z vinom Viñador, kot:
Malaga, Madeira, Shery itd.

se dobivajo v Ljubljani pri gospodu

H. L. Wenzel-*nu.*

Na kozarce se prodajajo vina pod znamko Viñador
v kavarni „Pri slonu“ (Elephant).

Dobro je treba paziti na znamko Viñador in
postavno varstveno znamko, ker le v tem slučaju se garan-
tuje popolna pristnost in izvrstnost.

Lepa suha

banaška koruza (turšica)

na drobno in na debelo

100 kilo gld. 7.60

1 nov mernik gld. 1.50.

IVAN LININGER

v Ljubljani,

(3-3)

Rimska cesta št. 6. poprej Treova žitna trgovina

Malaga sekt iz 1876. leta $\frac{1}{2}$ steklenica
1 gld. 50 kr., $\frac{1}{4}$ steklenice
80 kr.

Med. Malaga sekt iz 1862. leta $\frac{1}{2}$ ste-
klenica gld. 2.50,
 $\frac{1}{4}$ steklenice 1 gld. 30 kr.

Zlata Malaga $\frac{1}{2}$ steklenica 2 gld., $\frac{1}{4}$ ste-
klenice 1 gld. 10 kr.

Znamka španske trgovine z vinom Viñador
z garancijo popolne pristnosti in izvrstnosti
pri gospodu

Josipu Svobodi,

lekarnarju v Ljubljani. (4-2)

Posebni brzovlak v Prago

po jako znižani ceni pelje iz

Ljubljane, oziroma Trsta in Zagreba

čez Gradec, Dunaj, Brn (Brünn)

v petek, dné 26. junija t. l. zvečer povodom velikanske

deželne razstave

dalje dné 28. in 29. t. m. prirejenih slavnosti v Pragi
in Holubove razstave na Dunaju.

Udeležba po znižani ceni dovožena je na postajah med Trstom in Gradcem
ozir. Brukom ob M., Zagrebom in Zidanim Mostom le z voznim listkom
prireditelja po dokaj ugodnem programu, kateri se na željo dopolnje in je tudi na
vseh dotičnih postah v vpogled položen.

Odhod iz Ljubljane ob 5.30 zvečer. — Cena tje in nazaj: I. razred
f. 36.60, II. razred f. 26.60, III. razred f. 14.80. — Vozni listki veljavni za
30 dni in za uporabo vsakega vlaka dobivajo se do srede, dné 24. t. m. zvečer
pri prireditelju in pri trgovcih gg.: v Ljubljani: Frd. Sossu, v Trstu: M. Trudenu, v Gorici:
G. Likarju, v Reki: M. P. Balbiju, v Celji: g. Dragotin Hribarju, v Mariboru: g. M. Berdajsu,
v Gradcu v mestni pisarni južne železnice, v Beljaku in Celovcu v glavnih zalogah c. kr. tabaka.
Slavno občinstvo, zanimajoča se za napredek in izvanredno zabavo, vabi v mnogo-
brojno udeležbo prireditelj

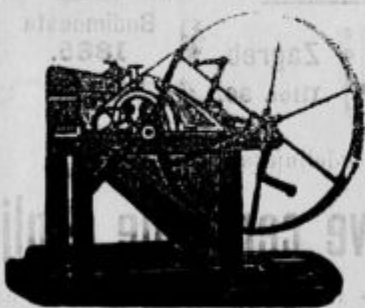
Jos. Paulin v Ljubljani

pisarna za potovanje, Marijin trg 1.

(1)

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Plugji, brane, njivni valarji, sejalnice, stroji za košnjo, obračalnica
za seno, konjske zobače, stiskalnice za seno, mlatilnice, gepelji, loko-

mobili, trieure, snažilnice žita, stroji
za robkanje turšice, slamoreznice, stroji
za trenje žita, za rezanje repe, za
mlenje in meškanje sadja, za stiskanje
grozdja in oliv, peronospora-aparati,
stroji za lupljenje ovočja, sušilnice za
ovočje in zelenjad, smrki (pumpe) za
vino, kletne priprave, smrki za vod-
njake, krožne žage, decimalne tehtnice,
tehtnice za živino, mlečni separatorji,
priprava za vzdigavanje sodov, stroji
za vrtnanje, avtomatično delujoče sti-
skalnice sladke krme, stroji za žetanje,
(20-9) treslice itd. (20-8)

Vse najbolje izdelano po najnižji tovarniški ceni.

Jamstvo! Pripravno plačevanje! Cas poskušnje!

Zaloga kmetijskih in vinorejskih strojev

IG. HELLER, II, Dunaj, Praterstrasse 78.

Bogato ilustrovani 144 strani obsežajoči ceniki v nemškem, italijanskem
in slovanskem jeziku se pošiljajo gratis in franko.

Zanesljivi zastopi se povsod osnujejo.

Izdajatelj in odgovorni vrednik: Anton Kržiš.

Foncière

peštanski zavarovalni zavod.

Glavna agentura

za Ljubljano in okolico

ima od 1. junija t. l.

gosp. **Feliks Urbanc**

v LJUBLJANI (3-1)

v hiši štev. 2 Pod Trančo in na Mestnem trgu.

Andr. Druškovič,

trgovec z železnino,

Mestni trg 10, LJUBLJANA, Mestni trg 10,

priporoča svojo bogato zalogo

štedilnikov, nagrobnih križev, kuhinj-
skega in vsakovrstnega poljedelskega
orodja, kovanje za okna in vrata, ce-
menta itd., sploh vsega v to stroko spa-
dajočega blaga. (7)

Fine vodne žage in pile,

za kojih dobroto se jamči, po najnižji ceni.